

In de jaren 1348-1351 werd heel Europa geteisterd door de verschrikkelijke builenpest, die bekend stond als "*de Zwarte Dood*".

In zekere zin ondervond Europa hier de terugslag van zijn vlugge ontwikkeling. Door de toegenomen handelscontacten had de pestepidemie, die zich in het Midden-Oosten in 1347 voordeed, heel snel Italië bereikt. Langs de landwegen en de zee verspreidde de ziekte zich in een tempo en met een intensiteit die onze voorouders met verbijstering sloeg.

Pest is een ziekte waarvan de besmetting werd overgedragen door een rattenvlo. Wanneer de rattenbevolking bezweken was door de besmetting, ging de vlo, die zelf geen ernstige gevolgen ondervond van de pestbacil, over op de mens. Zodra ze hem in de huid beet, besmette ze haar gastheer. Die had dan de zo- genaamde builenpest, waarbij zich na een dag zwarte huidverdikkingen voordeden. De patiënt was onderhevig aan hevige koorts en vertoonde puisten in de lymfestreek. In 60 tot 80% van de gevallen was deze vorm van de ziekte dodelijk, meestal binnen 3 weken en voor 20 tot 30% reeds gedurende de eerste week.

De omvang, die de sterfte aannam, leidde tot paniek. Bij de eerste pestepidemie in 1348-1351 bezweek 25 tot 40% van de bevolking. Verder waren er nog epidemies in 1360-1362, in 1368-1369, in 1382-1384, in 1400-1401, in 1436-1439 en in 1480.

Op het moment van een epidemie scheen het leven tamelijk zin- loos. Er werd vrijwel niet meer gewerkt, de akkers en het vee werden verwaarloosd. De godvrezenden wierpen zich op het ge- bed, de angstigen in het zelfbeklag, de onverschilligen zochten troost bij het bier.

Ook melaatsheid en lepra teisterden de middeleeuwse bevolking. In sommige teksten werd een ziekte beschreven die waarschijnlijk tuberculose was. Verder waren er etterbuilen, koudvuur- plekken, zweren en gezwellen, schurft, eczeem of laurensvuur en roos of silvanusvuur. Als gebreken en afwijkingen kende men kreupelen, bultenaars, mankepoten, blinden en lammen.

Eeuwenlang bad men in de litanies: "*van pest, hongersnood en cholera, verlos ons heer*".

Het binnenbrengen in het dorp van kledingstukken of andere voorwerpen van een persoon die aan de pest of een besmettelijke ziekte zou gestorven zijn, was verboden. Die voorwerpen mochten ook niet verkocht worden. Overtredens kregen "*eenen weghe Sint-Jacobs in Galissien*". In 1495 sprak men van "*die haestigher zieckheyt, pest of pestilentie*". Wie behalve celle- broeders en grauwezusters een pestlijder was gaan verzorgen, mocht bij sterfgeval niet terug naar huis en moest nog 6 we-ken in het sterfhuis blijven.

Leprozenhuizen werden op een steenworp van het dorp gebouwd. In de richting van Ordingen lagen de "*firmarijbeemden*". Bevond zich daar een leprozenhuis of lazarij? Of waren de beemden eigendom van een ziekenzaal in St-Truiden?

Ziekte en mismaaktheid golden toen als de uitwendige kentekens van zonde. Ze waren vervloekt door God en dus ook door de mensen. Slechte gezondheid en een vroegtijdige dood waren evenwel een voorrecht voor de armere bevolkingsgroepen.

Tallose heiligen poogden verlichting te verschaffen bij de lijdensaan lamheid, jicht, vallende ziekte, breuken, koortsen, kiespijn, krampen, stuipen, rachitis en kolieken.

Te Brustem kwamen de bedevaarders naar Kapelhof waar één der "Drie Gezusters" vereerd werd.